

آیین نامه اجرائی قانون تعاونی نمودن تولید و یکپارچه شدن اراضی
در حوزه عمل شرکت های تعاونی روستایی
(مصوب ۱۳۵۰/۵/۹ هیئت وزیران)

ماده ۱ :

اجرای برنامه قانون تعاونی نمودن تولید و یکپارچه شدن اراضی ، در حوزه عمل شرکت های تعاونی روستایی ، در نقاطی انجام می شود که بعنوان قطب توسعه شناخته شده و برنامه های آبیاری وزارت آب و برق با سرمایه گذاری بزرگ در آنها به مرحله اجرا گذاشته شده باشد.

تبصره : علاوه بر قطب های توسعه شناخته شده که برنامه بزرگ آبیاری در آن اجرا شده یا می شود در مواردی که آب زیرزمینی یا سطحی یا هر دو در حدود چهارصد لیتر در ثانیه به تشخیص وزارت آب و برق در محدوده مشخصی که از طرف وزارت تعاون و امور روستاها تعیین می شود قابل تحویل باشد وزارت تعاون و امور روستاها می تواند قانون تعاونی نمودن تولید و یکپارچه شدن اراضی در حوزه عمل شرکت های تعاونی روستایی را اجرا نماید.

ماده ۲ :

در مناطقی که اجرای برنامه تعاونی نمودن تولید و یکپارچه شدن اراضی به نظر وزارت تعاون و امور روستاها مناسب تشخیص داده شود مراتب از طریق آگهی در روزنامه و سایر وسایل محلی به اطلاع کلیه اشخاص ذینفع رسانیده خواهد شد.

ماده ۳ :

قبول و اجرای برنامه یکپارچه کردن اراضی مزروعی و تعاونی نمودن تولید در حوزه عمل شرکت های تعاونی روستایی ، باید از طریق تصمیم مجمع عمومی شرکت تعاونی روستایی و عقد قرارداد لازم بین وزارت تعاون و امور روستاها و شرکت تعاونی روستایی که حدود اشتراک و شرایط مشارکت بین بخش خصوصی و عمومی را دقیقاً تعیین نماید معلوم و مشخص گردد.

ماده ۴ :

برای فراهم کردن موجبات حداکثر بهره برداری از منابع آب و خاک در منطقه عمل شرکت های تعاونی روستایی واجد شرایط اعتبارات و امکاناتی را که از محل اعتبار عمرانی دولت در اختیار وزارت تعاون و امور روستاها قرار داده می شود به دو طبقه تقسیم می شوند:

اول - عملیات عمرانی زیربنایی که بایستی از اعتبار عمرانی بلاعوض و قبل از انجام هر گونه اقدام لازم برای اجرای برنامه تعاونی کردن تولید و یکپارچه شدن اراضی انجام پذیرند بشرح زیر :

الف) تهیه طرح جامع توسعه کشاورزی با انجام اقداماتی بشرح زیر:

- تهیه نقشه های توپوگرافی و کاداستر اراضی
  - انجام مطالعات خاکشناسی نیمه تفصیلی
  - انجام مطالعات لازم بمنظور تهیه سیاستهای کشاورزی و فعالیت های غیرکشاورزی منطقه
  - تعیین مساحت و حدود قطعات مناسب برای کشاورزی عمقی
  - تهیه طرح کامل شبکه های آبیاری و زهکشی در داخل قطعات و طرز ارتباط آنها با دریچه های آبیاری عمومی منتهی به هر قطعه با توجه به سهمیه آب اختصاص داده شده برای هر هکتار در طرح های آبیاری
  - تهیه برنامه کاشت انواع محصولات کشاورزی و تولید فرآورده های دامی با توجه به شرایط اقلیمی و نوع خاک و بازار فروش محصولات تولیدی
  - تهیه نقشه های اجرایی تسطیح اراضی و قطعه بندی
  - تهیه گزارش فنی در باره تاسیسات و تجهیزات و ماشین آلاتی که برای امکان حداکثر بهره برداری مورد نیاز شرکت ها می باشد از قبیل سردخانه - انبار کشتارگاه و ماشین های طبقه بندی محصولات و غیره
  - تدوین برنامه عملیات اجرای برآورد هزینه های مربوط و توصیه نحوه تدارک منابع مالی لازم برای شرکت تعاونی و انجام هر گونه اقدام و مطالعات زیربنایی دیگر
- ب)** تهیه طرح جامع برای شهرک های روستایی در منطقه عمل شرکت های تعاونی روستایی و آماده کردن طرح های اجرایی .
- پ)** پیاده کردن عناصر و حدود اصلی شهرک ها روی زمین و ایجاد تاسیسات آب آشامیدنی - برق - فاضلاب و جدول بندی و زیرسازی خیابانها و مشخص کردن قطعات اراضی و منطقه بندی آنها برای مصارف مختلف
- ت)** ایجاد ساختمان دفتر کار شرکت - منازل مسکونی کارکنان شرکت و نظائر آن
- ث)** احداث مرکز تعمیر و سرویس و نگهداری ماشین های کشاورزی
- ج)** ایجاد جاده های فرعی و روستایی
- چ)** احداث انبار - اصطبل نمونه و آغل و سایر ساختمان های روستایی
- ح)** ایجاد مراکز عمومی از قبیل مدرسه ، خانه فرهنگ روستایی ، حمام و غسالخانه و غیره

خ) ایجاد مراکز تاسیسات درمانی و بهداشتی طبق ضوابط مورد عمل سازمان بیمه های اجتماعی روستائیان

د) ایجاد تاسیسات و وسائل ارتباطی پست و تلگراف و تلفن طبق ضوابط مورد عمل وزارت پست و تلگراف و تلفن

ذ) خرید وسائل نقلیه مورد احتیاج کارمندان وزارت تعاون و امور روستاها برای سرپرستی و اداره امور شرکت های تعاونی روستایی و هزینه های جاری این وسائل

ر) پرداخت بهای اعیانهای متعلق باشخاص در صورتیکه به تشخیص وزارت تعاون و امور روستاها مزاحم برنامه تعاونی کردن تولید و یکپارچه شدن اراضی باشد

ز) تسطیح اراضی طبق طرح جامع توسعه کشاورزی منطقه

ژ) اصلاح اراضی باتلاقی - شوره زار جنگلی مخروبه در صورت توجیه اقتصادی

س) ایجاد شبکه های آبیاری اصلی درجه ۱ و ۲ و ۳ و زهکشی اصلی تا قطعاتی که مساحت آن در طرح جامع توسعه کشاورزی منطقه تعیین شده است

ش) آموزش فنی و حرفه ای کارکنان شرکت تعاونی روستایی و تامین کارشناسان لازم برای پیاده کردن برنامه و مدیریت و نظارت بر عملیات

ص) تامین خدمات مهندسی مورد نیاز اجرای طرح ها در صورت لزوم به تشخیص وزارت تعاون و امور روستاها

دوم - عملیاتی که باید با استفاده از وام های پرداختی به شرکت های تعاونی روستایی مشمول طرح انجام شود بشرح زیر :

- ایجاد شبکه های آبیاری و زهکشی داخل قطعات مندرج در بند س قسمت اول ماده (۴) این آئین نامه تامین اعتبارات جاری مورد نیاز فعالیت های کشاورزی
- ایجاد جاده های اختصاصی داخل قطعات به منظور انجام فعالیت های کاشت و داشت و برداشت
- تهیه وسایل کار و ماشین های کشاورزی
- هزینه های مربوط به انجام فعالیت های غیرکشاورزی
- احداث کارخانجات تبدیل و طبقه بندی و بسته بندی محصولات کشاورزی و فرآورده های دامی ایجاد یا اصلاح باغ میوه و قلمستان
- خرید زمین متعلق به اشخاص غیر عضو شرکت در مواردی که به تشخیص وزارت تعاون و امور روستاها اجرای برنامه تعاونی کردن تولید و یکپارچه شدن اراضی زراعتی مبادرت به این اقدام را ایجاب نماید.

- خانه سازی برای کشاورزان یا تعمیر اساسی و تغییر شمل آن با استفاده از خودیاری آنان و لزوماً کمک های مالی دولت بصورت تحویل مصالح ساختمانی با تخفیف قیمت .

ماده ۵:

در صورت قبول برنامه تعاونی کردن تولید از طرف شرکت تعاونی روستایی کلیه کشاورزان عضو آن شرکت باید از برنامه کار شرکت تبعیت کنند در غیر اینصورت طبق تبصره ۱ ماده (۱۹) قانون اصلاحی قانون اصلاحات ارضی با مستکفین رفتار خواهد شد. (تبصره ۱ ماده ۱۹ قانون اصلاحی قانون اصلاحات ارضی - تبصره ۱ - زارعینی که زمین به آنها واگذاری می شود چنانچه نتوانند طبق برنامه شرکت تعاونی در امور تولیدی و عمرانی شرکت نموده و وظایف مربوطه را انجام دهند به تشخیص شرکت تعاونی از عضویت شرکت اخراج و در مورد اراضی که به آنها واگذار شده طبق قسمت اخیر ماده ۱۲۸ این قانون رفتار خواهد شد).

ماده ۶:

با توجه به سیاست کشاورزی کشور مقدار آب منظم و مهار شده قابل استفاده و همچنین میزان احتیاج به انواع محصولات مختلف کشاورزی و با رعایت شرایط اقلیمی و استعداد طبیعی و مقتضیات محلی برنامه کشت و تولید منطقه عمل شرکت تعاونی با در نظر گرفتن طرح جامع توسعه کشاورزی منطقه مندرج در بند الف قسمت اول ماده (۴) آیین نامه بوسیله هیئت مدیره و مدیر عامل شرکت تعاونی روستائی با کمک گروه کارشناسان برنامه ریزی وزارت تعاون و امور روستاها در هر سال تنظیم و به مورد اجرا گذارده می شود.

ماده ۷:

شرکت می تواند عملیات کشت و تولید را در تمام یا قسمتی از اراضی زراعتی اعضاء راساً انجام دهد و یا اجرای تمام یا قسمتی از برنامه را تحت نظارت خود در اراضی زراعتی به هر یک از کشاورزان یا گروه هایی از کشاورزان واگذار کند.

ماده ۸:

شرکت می تواند در صورت لزوم اراضی زراعتی اشخاص را که عضو شرکت نیستند برای اجرای برنامه تعاونی کردن تولید خریداری و یا اجاره نماید.

ماده ۹:

در شرکت های تعاونی روستایی که برنامه تعاونی کردن تولید اجرا می شود شرکت اختیار خواهد داشت در اراضی زراعتی اعضاء به هر نوع عملیات از قبیل احداث نهر و حفر چاه آب با رعایت مقررات قانون آب و نحوه ملی شدن آن ایجاد اعیانی و سایر تاسیسات مورد نیاز شرکت و عملیات کشاورزی اقدام کند.

ماده ۱۰:

شرکت تعاونی می تواند برای احداث اماکن عمومی و ایجاد راه و غیره از اراضی تحت اختیار خود اعم از اراضی متعلق به شرکت یا زارعین عضو اختصاص دهد.

ماده ۱۱:

شرکت تعاونی می تواند چاه آب ابنیه و اعیانیهای دیگری را که در اراضی حوزه عمل خود احداث می کند بنام خود به ثبت برساند و حقوقی که در اراضی حوزه عمل شرکت برای شرکت تعاونی یا اعضای شرکت ایجاد شده است برای انعکاس در دفاتر ثبت به اداره ثبت اطلاع دهد.

ماده ۱۲:

در صورت انتقال مالکیت نسق زراعتی یا فوت زارع عضو شرکت تعاونی روستائی انتقال گیرنده یا وارث قانونی متوفی بایستی از برنامه تعاونی کردن تولید پیروی نمایند.

ماده ۱۳:

در اجرای برنامه تعاونی کردن تولید و یکپارچه شدن اراضی تمام اراضی زراعتی در اختیار شرکت تعاونی روستایی قرار خواهد گرفت ولی شرکت می تواند در حدود امکان حداکثر تا یک هزار مترمربع از اراضی حوزه عمل شرکت تعاونی را در محلی که مناسب بداند برای استفاده شخصی بعنوان باغچه در اختیار هر یک از زارعین عضو شرکت که ساکن حوزه عمل شرکت باشد بگذارد.

ماده ۱۴:

اراضی مذکور در ماده (۳) قانون تعاونی کردن تولید مادام که مورد احتیاج وزارت تعاون و امور روستاها نباشد جهت انجام فعالیت های کشاورزی مجاناً در اختیار شرکت های تعاونی روستایی گذارده خواهد شد و عواید خالص از این اراضی بحساب ذخیره غیر قابل تقسیم شرکت منظور می شود که بصرف توسعه عملیات شرکت از قبیل ایجاد ساختمان ها و تاسیسات مورد نیاز و سایر فعالیت های مندرج در اساسنامه شرکت برسد.

ماده ۱۵:

اعضای شرکت های تعاونی روستایی بصورت دسته جمعی (بنه) با تبعیت از برنامه های کشاورزی شرکت تعاونی روستاوی مربوط راساً نسبت به انجام عملیات کشت و داشت و برداشت اقدام و محصول جمع آوری شده خود را جهت عرضه به بازارهای فروش به شرکت تعاونی مربوط تحویل و بهای آن پس از وضع هزینه ها (عواید خالص) به نسبت مساحت نسق زراعتی هر زارع عضو تقسیم خواهد شد و در غیر اینصورت به تشخیص هیئت مدیره شرکت با رعایت مهارت ها و وضع جسمانی اعضای شرکت نسبت به تقسیم کار بین افراد یا گروه هایی از آنان تصمیم لازم اتخاذ و با توجه به کمیت و کیفیت کاری که هر یک از اعضا یا گروه ها برای تولید محصولات کشاورزی مختلف انجام می دهند اجرت کار بصورت مقطوع یا دستمزد روزانه به تناسب نوع کار پرداخت و درآمد خالص بشرح مندرج در ماده (۱۶) تقسیم خواهد شد.

تبصره ۱- در صورتی که نوع و حجم فعالیت های شرکت تعاونی استفاده از وجود کارگر غیر عضو شرکت را ایجاب نماید شرکت می تواند در مقابل کار انجام شده اجرت پرداخت و به حساب هزینه شرکت منظور نماید.

تبصره ۲- نظر به اینکه میزان محصول و درآمد اراضی بایر و مسلوب المنفعه و موات که از طرف وزارت تعاون و امور روستاها در اختیار شرکت تعاونی گذارده می شود در سالهای اول بهره برداری جبران هزینه های مربوط را نمی نماید این قبیل اراضی به نسبتی که تحت کشت می رود تا سه سال بعد از شروع کشت سهمی از درآمد نخواهد داشت .

ماده ۱۶:

در پایان هر سال پس از کسر کلیه هزینه ها و استهلاکات - ذخائر و سود سهام که طبق اساسنامه شرکت بایستی برداشت شود بقیه درآمد خالص حاصل از عملیات تولیدی کشاورزی به نسبت مساحت نسق زراعتی هر زارع عضو شرکت تقسیم خواهد گردید.

ماده ۱۷:

در اجرای ماده (۴) قانون تعاونی نمودن تولید و یکپارچه شدن اراضی در حوزه عمل شرکت های تعاونی در مواردی که سازمان های ذیربط بدلائلی نتوانند تمام یا قسمتی از فعالیت های مورد بحث را در منطقه عمل این شرکتها انجام دهند اعتبارات لازم را بطور مستقیم یا از طریق سازمان برنامه در اختیار وزارت تعاون و امور روستاها قرار خواهند داد که به نمایندگی دستگاه های مربوط بصورت امانی انجام دهد.

ماده ۱۸:

هر گونه اصلاح لازم در این آیین نامه بر اساس تبصره (۲) ماده یک قانون تعاونی نمودن تولید و یکپارچه شدن اراضی به پیشنهاد وزارت تعاون و امور روستاها و وزارت آب و برق و تصویب هیئت دولت انجام خواهد شد.